

PERIÓDICH SATIRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas ;
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

CRONICA.

SANTIAGO SOLER Y PLA.
Polítich de bona fé
y demócrata de cor,
quan més son talent brillava
nos l' ha arrebatat la mort.

Estém en plé istiu.
Si 'n tenen algún dupte, agafin los periódichs y allí s' en convencerán, llegint los espantosos estragos que ocasionan los calors.
A Madrit s' ha trobat assessinada una senyora viuda, que vivia sola ab una criada.
A Valencia s' ha descubert en un primer pis lo cadáver destrossat d' una senyora jova, esposa d' un advocat.
A París un fulano ha degollat á una dona de vida alegre, ab la santa intenció de saquejar las sèvas maletas.
No sè si en altres localitats s' ha descubert algun altre crim d' aquesta naturalesa; pero 'm sembla que ab los que acabo d' apuntar n' hi ha prou pera deixar probat lo que hi dit.
Estém en plé istiu: per xó las fieras s' han tornat més rabiosas que may.

Y com que lo qu' es dolent per uns es bo per altres, de resultas de tots aquests disbarats hi ha una pila de personas que á mitjos de juliol están fent l' agost.

Parlo dels venedors d' *últimas horas y horribles asesinatos*.

Per ells tot lo qu' es calma, pau, tranquilitat y monotonía significa ruina y desolació.

¿Cóm se camparian la vida, sense inundacions, descarrilaments de trens, incendis de teatros, robos en quadrilla y extrangulacions de personas pacíficas?

Un venedor de fullas sueltas m' ho declarava l' altre día ab tota franquesa.

—Al hivern—me deya—un hom se guanya guapament la vida venent lo manifest d' en *Lluís Surrilla*, la carta de don Carlos ó 'l discurso entero y pronunciado per en Castelar ó 'l *Cánuas*

del Castillo; pero al istiu, que la política 's queda morta y 'ls caps-padres s' en van á jeure, ¿de qué faríam mánegas, si no fossin los assassinats, las desgracias de familias y 'ls xoques de colomotoras?

Bè es veritat que aquest respectable gremi, en un cas desesperat sab arreglarselas perfectament.

Si hi ha desgracias, las aprofita; pero si no n' hi ha, per xó no s' apura: llavors las inventa.

Un vespre vaig comprar un paperot que 'ls xicots veníen cridant:

—¡Última hora! ¡horrible desgracia del Poble Sech!—

Y al llegirlo, vaig veure que era un full suelto del romanso de 'n Saldoni y la Margarida.

Segons sembla s' han comensat á vendre 'ls bitllets de la rifa que 's fá pera pagar los gastos de la nostra infortunada Exposició.

Si compran un bitllet, farán una obra de misericordia y ajudarán á treure de pena la pobre caixa del gran Certámen.

Ja saben que aixó de las rifas no son més que un socorro indirecte que 's dispensa á alguna institució ó establiment necessitat.

Y en rigor, no crech que ningú estigui tan necessitat y escás de fondos com la Exposició Universal de la Ciutadela

De manera que, fins á cert punt, aquesta rifa vè á ser una rifa de beneficencia.

No sè si 'l públich se pendrá la cosa ab gayre entussiasme.

Hi ha tanta escama en tot lo que l' ajuntament mangoneja, que ahir un, parlant de aixó de la loteria, deya ab la major formalitat:

—Lo qu' es á mí no m' atraparán pas: no vull comprar cap bitllet.

—¿Y aixó?

—Perque si treya, no s' com s' ho podrián fer per pagarme 'l premi. ¿No recorda que Barcelona está empenyada...? Aixís, al menos, va dirho don Francisco.—

Ja ho veuhem: per la boca mor' lo peix... y l' arcalde.

Y á propòsit del arcalde.

¿A quants estém de títuls nobiliaris? Fa una pila de temps que la Cort va tornar á Madrid; los diputats y senadors ja han acabat la feyna, los ministros se disposan á escamparse pels establiments de banys, la reyna inaugura ja las sèvas excursions de istiu... y 'l títul de marqués, que don Paco espera com candaletas, no 's veu en palla ni en pols.

¿Qué esperan, don Francisco, qué esperan?

¿Cometerán la ingratitut de deixar passar tot l' istiu sense recordarse de vosté?

¡Tan bè que li hauria vingut lo nombrament en las actuals circumstancias!

¡Quín istiu més agradable hauria tingut!

Perque, la veritat, ser simple arcalde ó ser marqués, es tot un' altra cosa.

Me sembla que un marqués no ha de suar tant com un home ras.

O quan menos, deu suar d' una manera més fina y delicada.

La comissió formada pera veure de quin modo 's podria arreglar per fer venir gent á l' Exposició Universal ja ha formulat lo seu dictámen.

Proposa una pila de diversions y solemnitats

que, realizadas ab garbo y bona direcció, tal vegada no resultarian estérils.

Pero se 'm figura que la junta s' ha escarrasat molt per una cosa que en lo fondo es senzillísima.

¡Fer venir gent á Barcelona! ¡infelissos!

Sápigam que no hi ha cap necessitat de organisar cabalgatas, ni professons históricas, ni grans festivals, ni iluminacions fantásticas.

Basta ab que contractin tres ó quatre celebratats espanyolas y las portin aquí, y la gent de tot arreu, ab aquest sol alicient, vindrá á Barcelona á carretadas.

Aixís ho assegura un diari de Madrid. Parla de la probabilitat de que Echegaray visiti la nostra capital y ab tal motiu anyadeix:

«Es seguro que su sola presencia moverá á mucha concurrencia de las provincias próximas.»

Ja veuhem, pues, si 'l remey es cómodo.

¡Echegarays cap aquí!

A. MARCH.

UN ESTRENO DE ECHEGARAY.

(SONET.)

¡Llamp de Dèu, don Joseph! sempre 'l mateix: s' aixeca lo telò, y, galvanisat, frenétich, silencios, boca-badat, escoltante lo públich ¡cóm pateix!

Surt lo galán, y l' entussiasme creix; surt l' esposa del quid que no ha pecat —pero que 's presta á ferho de bon grat— y 'l teatro en *infern* se converteix.

Surt l' espós disparat com un cohet, ab *quintillas mugint* que 'l seu honor ha d' aná á la bugada, y vol fer net.

Y, lo públich, encés en sant horror, aplaudeix al marit, tot satisfet, demanantne l' orella per l' autor.

E. VILARET.

EXCURSIONS PER L' EXPOSICIÓ.

V.

Lo Palau de la Industria.

ESPANYA.—Nau 11.

Es una de las que vesteixen més: Sabadell y Tarrassa en honrosa competencia exposan sos admirables teixits de llana. Las dos ciutats rivals han tret sos millors drapets dels magetzems y no hi ha que dir quína d' ellas se 'n endú la palma, ni quín dels fabricants sobressurt: tots están á gran altura.

Lo millor comentari 'l fa un que altre madrilenyo que 's passeja per aquells carrers d' instalacions:

—Hombre, hombre, en Madrid, eso se vende como extranjero.

Pitjor per ells que 's deixan engalipar.

La fàbrica de Parellada, Flaquer y C.^a presenta una instalació de velluts de cotò, que semblan de seda. ¡Quánta riquesa! Los elaborats segons lo sistema Alsina son preciosos. Vels'hi aquí una instalació qu' es una de las joyas del concurs.

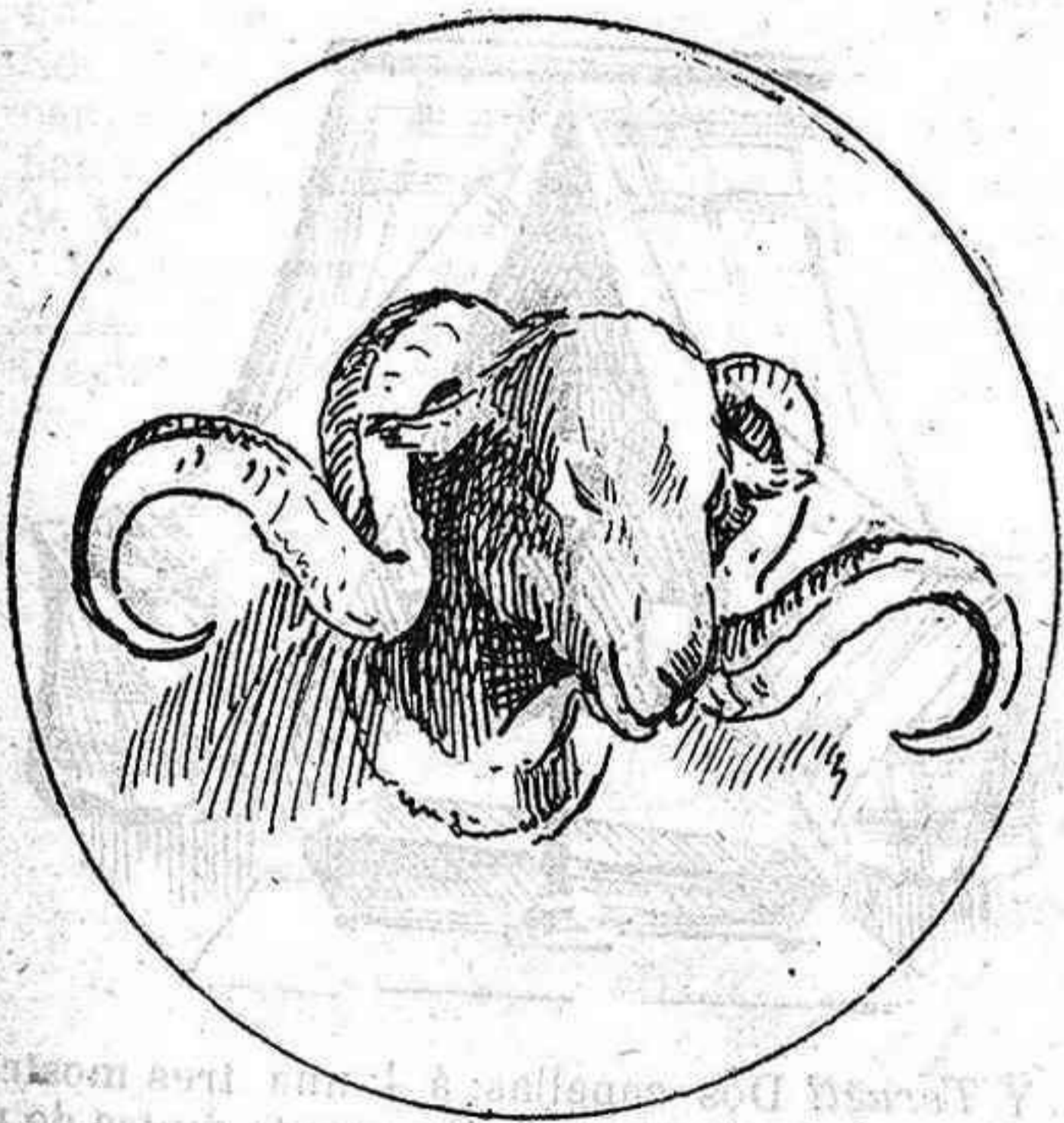
L' elegant templete de 'n Joan Batlló; la cascada feta ab fils pera xarxa de *Marquès, Caralt y C.*; la rica instalació de géneros de cotó blau y blanch de *Sard y C.*; los estampats de *Joaquim Casas* y de *Serra y Bertrán*; los abrichs y mocadors de punt de *Buxeda y Sagrera*; las puntas mecánicas de *Torrella germans*; los brodat's á la màquina de *Perelló y Díaz* y las lonas y saquerias de *Pere Alíer*, sense contar algunas otras instalacions las més variadas

proclaman lo nostre instint
fabril, manufacturer;
y que filant y teixint
fém la pols al extranger.

Com auxiliars de la industria que produheix tals maravellas, citém de passada 'ls notables objectes de terra refractaria de *Cucurny*; las magnificas pintas y llissos de teixir de la *Vda. y fills de Carreras y Alberich*, que presentan una instalació molt elegant; los productes similars de *Fàbrega y Jordana*; las cardas de *Fàbrega y Durán*, las de *Ramoneda* de Tarrassa y las de *Mirapeix* qu' exposa ademés corretjas y mangueras y 'ls bèn tornejats rodets de *Pujol y fills*, de Torelló.

Sobressurten ademés en aquesta nau las preciosas rajolas hidràulicas de *Mumbrú*, las armas de foch de *Beristain* (Eibar); los traballs de banya de *Ibáñez* (Tarrassa) ¡y després dirán que las banyas no serveixen!; los marchs y motlluras de *Richon* y de *Clota*, y 'ls mobles de 'n *Tayá* y de 'n *Pons y Ribas* que son de un gust artístich acabat.

Aixó sense parlar de dos instalacions de pells, que sembla que jagan á qui las curteix més depressa. *Sans y Balmes*, que exposa ademés, entre

alguns animals dissecats, un cap de bé que las duya més caragoladas que un renech de carreter, prepara las pells en 15 días; y un seu vehi, en *Miquel Gatins* enllesteix las cabras en sis horas!

Día vindrá, no ho duptin, en que l' animal encara no haurá nascut y ja tindrà la pell al aparador.

Finalment, los paperers se 'n enduhen una bona part de aquesta nau: *C. Vila* es lo fabricant que s' enfila més amunt, ab sa instalació parodia del monument á Colón; *Roca y Colí* ho ha agafat pel ample; *Joan Almirall Foraster* per l' istil ca-

talanista; *J. Capdevila* se recorda dels duros de columnas y *R. Romani y Tarrés*, á pesar d' erigir un monument á Neptuno, rey de las ayguas, no sembla pas que 'l seu sigui paper mullat.

Nau 12.

Lo primer que veig es una créu. Autora: *Carmen Frias*. «Cruz de escamas de pescado.» ¿D' escamas? M' escamo.

No es sols aquesta bona senyora qui demostra una paciència digna de la eterna benaventuransa. Aquí tenen al Sr. *Albertí* que ha fet un march, de no gayre bon gust, ab fusta de caixa de tabacos y sense otras eynas que las que posa de manifest: una barrina, un trempa plomas y una petita serra. Déu li tingui en compte.

Los dibuixos de *Tomás Estruch*; los decoratius de *Codina*; las mostres y dibuixos industrials de *Durán y Brujas*; los grabats de *Ballescá*; los brodat's de la Sra. *Aragón*; los traballs de talla de *Llorens*; los transparents artístichs de *Boada* y hasta 'ls plats decorats del sort-mut *Félix Retxac* ab lo retrato del futur marquès de Olérdula,

que millor que dintre de un plat estaria dintre de una paella, son traballs més útils y regulars que aquella créu d' escamas y aquell march de caixas de tabaco.

Y no dich res, per no oféndrelas, de las monjas del *Sagrat Cor de Maria de Mataró* que han brodat una casulla blava pero de un blau tan llam-pant que més que una casulla sembla una capa de torero.

Que las vidrieras de *Amigó* son notables no sab tothom; com tampoch ignora ningú que son molt bèn deixadas las cintas de seda dels *Fills de Santonja*. ¿Volen una sorpresa? Inspeccionin las preciosas imitacions artísticas de *Oliva y Martí*: alló es imitar lo corch de la fusta, lo robell del metall, la ranciò del marfil.... y la delicadesa artística dels grans mestres. Los Srs. *Oliva y Martí* fan la competencia als sigles.

¿Desitjan deleitarse? No deixin de contemplar lo gran plat, los jerros, las arquillas y las joyas plenas de incrustacions delicadas de *Beristain*. Son traballs primorosos y acabadíssims. Y ademés son genuinament espanyols.

Xech-que-xech!... *Xech-que-xech!*... ¿Qu' es aquest soroll? ¿Un taler? Sí senyors, un taler de la fàbrica de *Monjo y Xirinachs*, una verdadera complicació de cartrons foradats y fils d' empalomar ab un plom al extrém, y un perxer que passa tot lo sant día fent cortesias, mentres las llansadoras van teixint lo retrato de la reyna regent.

May cap home polítich, ansiòs d' escalar lo poder, ha fet en tota la seva vida la meytat de las

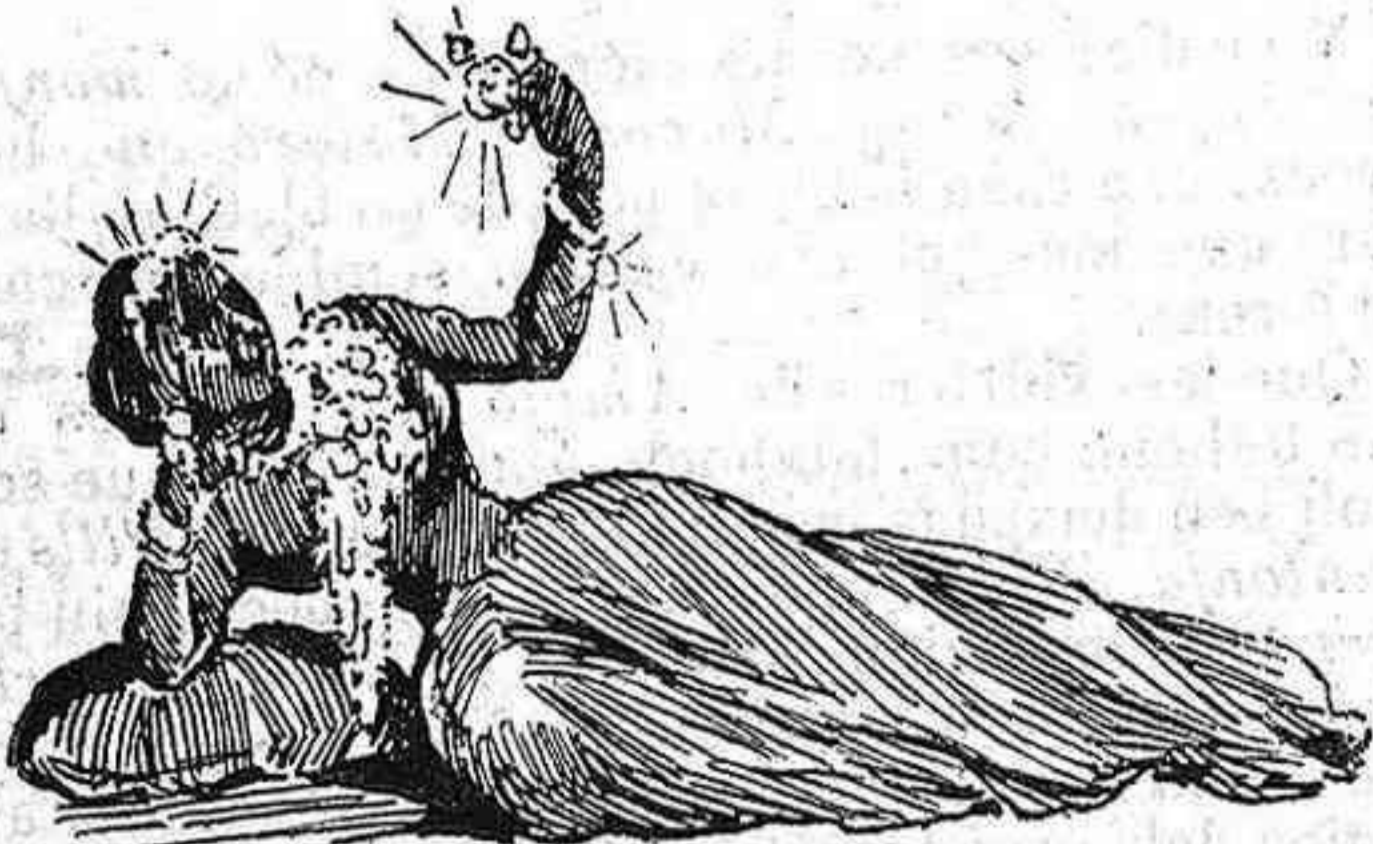

reverencias, que fa en una hora á la soberana aquell pobre teixidor, que no es probable que surti del taler.

Fotografias: *Napoleón* presenta una gran instalació variadíssima y abundant en nous procediments; *Esplugas* una notable vista general de Barcelona y dos preciosos retratos del actor Fontova; y *Torres de Tarragona*, una bonica colecció de vistas, entre las quals ressaltan alguns interiors de aquella catedral.

Llibres: *Montaner y Simón* ab sas hermosas publicacions y *Llorens* ab sos artístichs devocionaris, fan un gran paper.

Joyas: *Vda. y fills de Francisco Cabot*, notable instalació, especialment si tots los traballs que s' exposan son fets á Barcelona..... è si non, non; *Masriera germans* una gran capella, pero fins ara sense altar, y *Fills de Francisco de A. Carreras* un templete luxós plé de preciositats. Una Mare de Déu de plata y una creu de brillants que atraurían al ateo més empedernit.. si podía empenyars ho, y una senyora carregada de joyas y mitj tombada, que per no dir res més, repetiré la frase de un de l' *ayga-lifa*, á un seu amich:

—Desengányat, Pepito, las donas, encare que tinguin lo cor de bronze, si las carregas de brillants, s' hi ajeuhen.

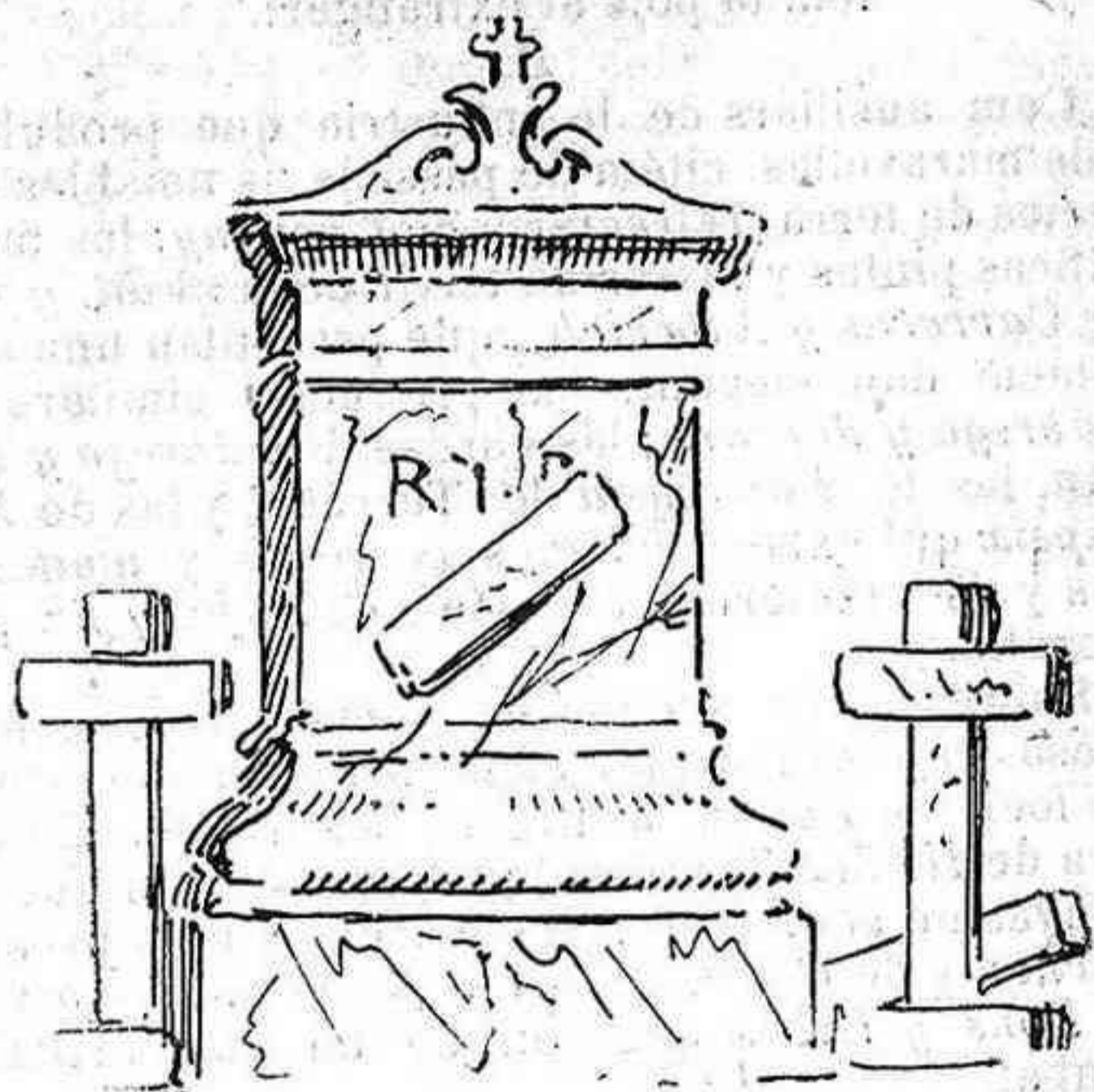
Nau 13

Me sembla al entrar aquí que sento un concert d' ayres nacionals: la *muñeira* y la *gallegada* barrejadas ab la *jota* y ab las *malagueñas*. Un gran número de provincias espanyolas se presentan en aquesta nau, típicas y pintorescas, tals com son, á la bona de Déu.

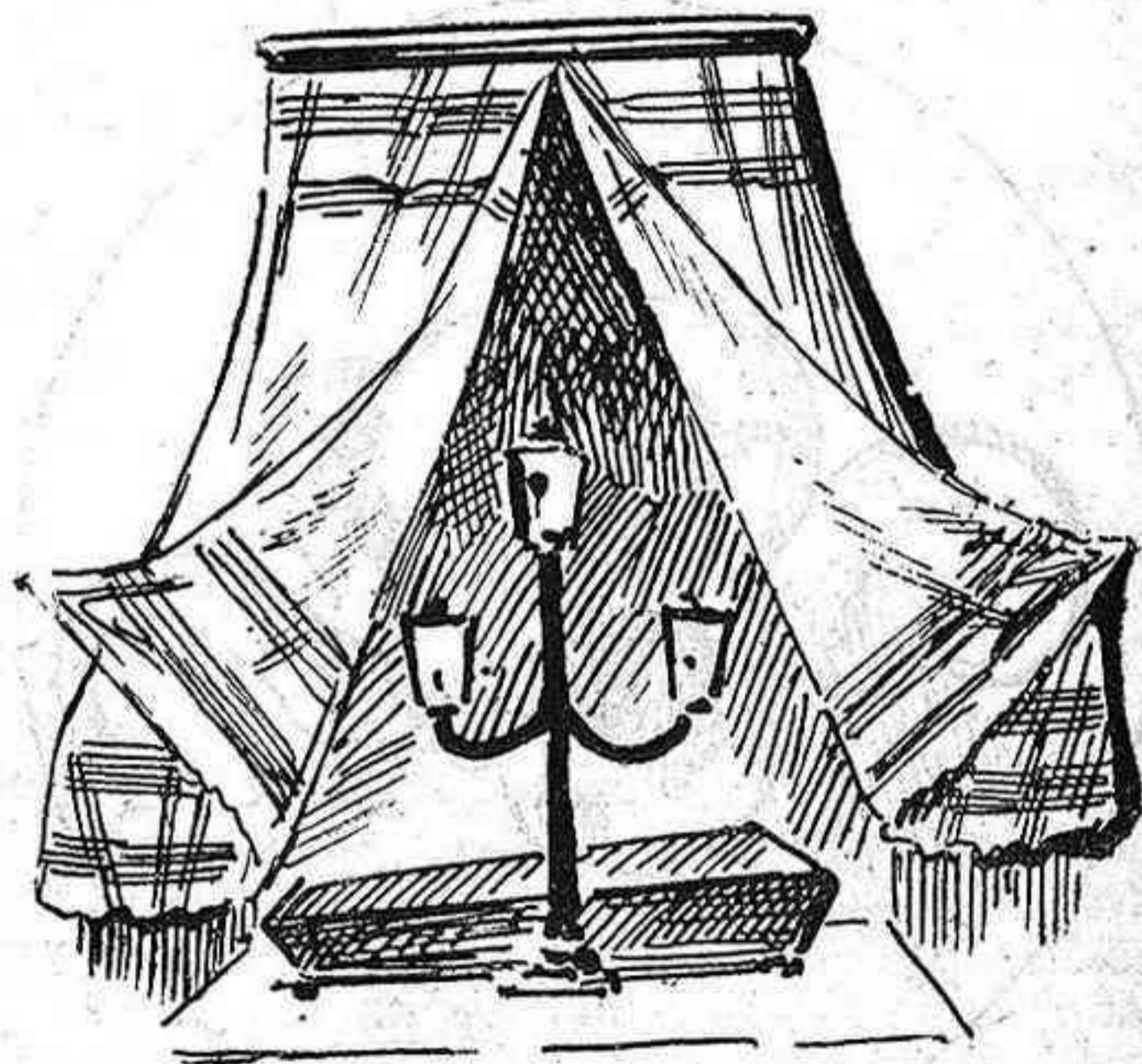
¿Volen formarse una idea del formatje que menjava *Viriato*? Olorin los que veuran en una

instalació de *Cáceres*. ¡Y aquell oli tan térbol ab que amania las torradas! ¡Y aquells aglans tan grossos ab qu' engreixava als tocinos!... ¡Es encantador!

¿Volen veure bòts y botijas del temps del Cid Campeador? Cap á *Burgos*. Aquí la civilisació moderna 's transparenta ab unas quantas sabatas de simolsa y un parell de reclinatoris, un cert número d' ampollas de vi ab etiqueta manuscrita, *manzanilla espumosa*, cartas de jugar, paper, fotografias, llanas, flassadas, cebas, pintas, guants, xacolate y un monument funerari de sabó jaspejat.

¿Y *Palencia*? Tres pots de farina y dugas flassadas á tall de cortinatje. Cosa de gust y poch gasto.

Y *Teruel*? Dos capellas: á l' una tres mostras de llana; á l' altre una trista manta dintre de un armari y encare hi va baldera.

¿Y *Huesca*? Unas quant is lliuras de xacolate.

¿Y *Ciudad Real*? Més xacolate.

Y *Avita*? Algunas ampollas d' oli y de vi, ab freres á las etiquetas.

Y *Jaen*? (Al dir Jaen ronquin.) Dos estampas brodadas.

Y *Málaga*? Olis térbols y vins molt clars, de aquells que posan alegre; pansas y ayguardents de Ojen.

Y *Granada*? Papers, barrets, sucres y esperits, aixarops, gasseosas, bayetas..... y un cap gegan-

tesch de moro, fot tot de xacolate, que sembla que digui:—Llepéume.

¡Quánt xacolate! Espanya guarda aquest bon recort dels frares. Ha perdut las Américas y hasta 'l cacau; pero li ha quedat la costum de sugar. Y cuydado qu' encare no hi parlat del de Astorga y de altrás moltas localitats. Pera ser justos, la bandera nacional hauría de tenyirse de color de xacolate.

Las *Balears* presentan oli, sabons, paper de fumar, mistos y molt calsat. Un sabater de Menorca ha fet unas polacras per la Reyna regent. Son molt historiadas, plenas d' antiqüelas y de canyutillo. Lo que deu haver pensat aquell sabater: —Ja que tothom diu: «A los reales piés de V. M.», al menos que 'ls trobin bèn calsat.

Castellò de la Plana las dona per las espardeñyas. Una n' hi ha que podria servir molt bé pera l' estátua de Colón. Al menos hi han gastat per

ferla una bala de cánem. Lo port de Vinarós, montat á tall de pessebre, unas quantas faixas de Morella, unas quantas rejolas de Valencia y unas quantas ampollas de ví y de ayguardent completan aquesta instalació.

Valladolit presenta llanas, vins, tintas, enquadernacions, teixits de cotó, mistos y alguns objectes de llauna molt bèn deixats.

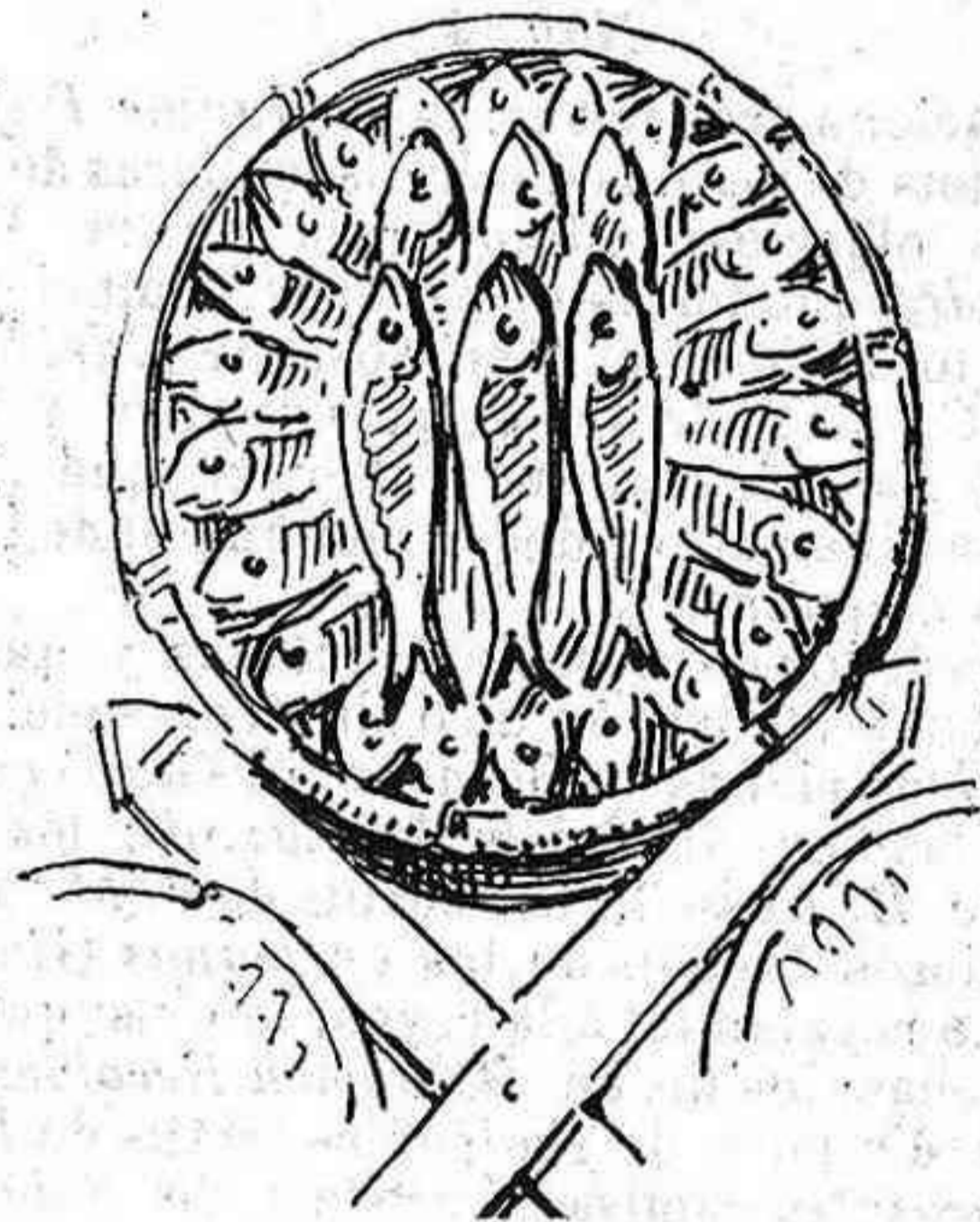
Asturias, sídra, pólvoras y mantequilla, alguns caps de porchs singlars, que recordan la ganya

de certs capellans cabecillas y una preciosa ins-

talació de pisa, porcelana y cristall de la fábrica de Gijón.

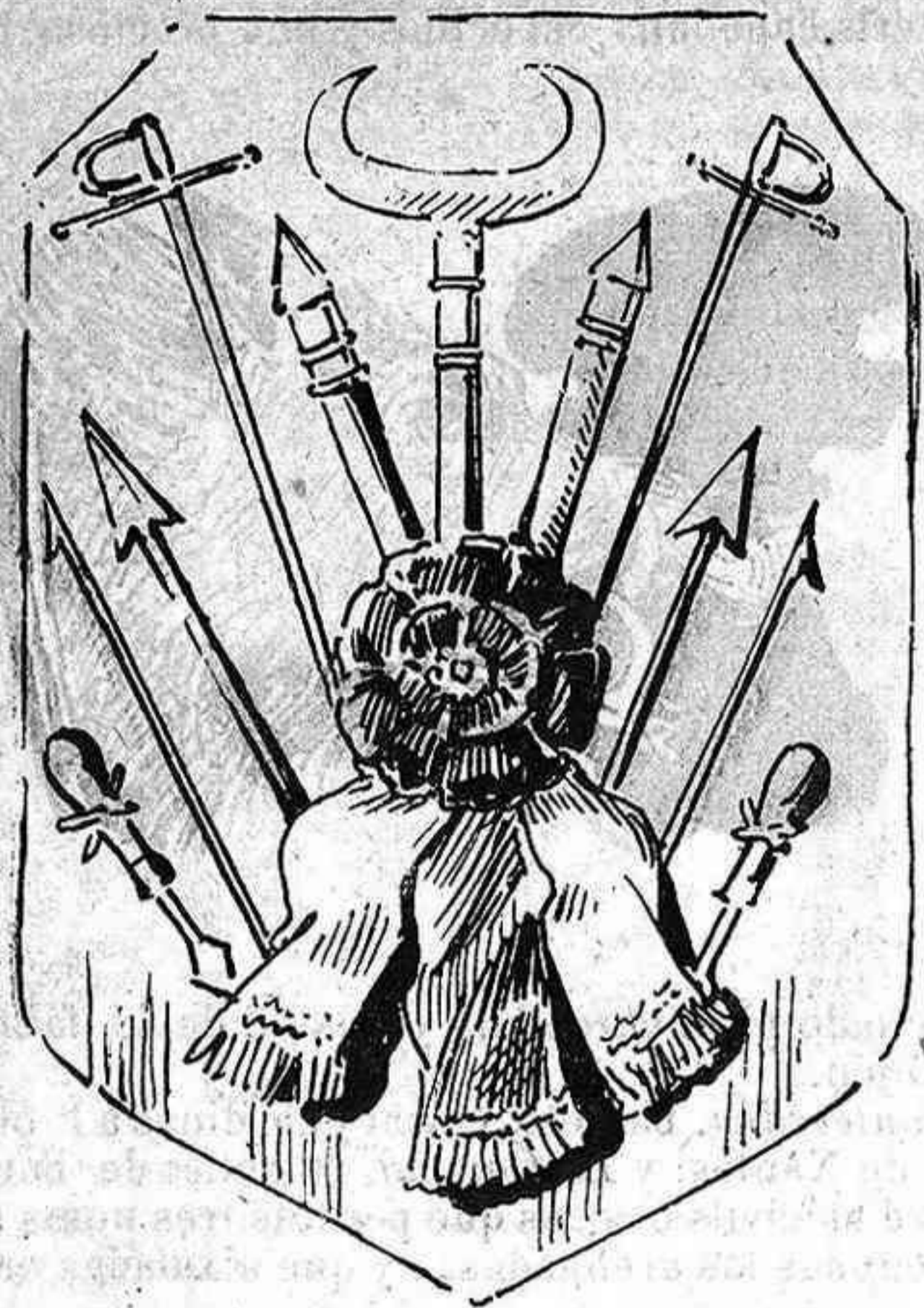
Pontevedra, barrets, calsat y sardinas á l' oli al istil de Nantes; y *La Coruña*, costellas de barril, guardias civils ó cegas que per tots tres noms son conegudas las arengadas... y que aixafadas entre

dugas llescas de pá ab un tomatech amanit... ¡ah salao, quina salabrò més gustosa!...

Zaragossa revela 'ls seus progressos ab alguns mobles molt bèn acabats, ab sos miralls á imitació dels de Venecia y ab un piano. Presenta además licors y ayguardents, ab etiqueta del *Madrid cómico* y de *El Imparcial*, curiosa aliansa del amíllich y la premsa.

Valencia es la provincia qu' está millor representada. Tractantse de Valencia no podían faltarhi xufas y cacauhets, garrofas y arrós, seda y safrá. D' aquest últim article n' hi una instalació curiosa ilustrada ab pinturas al oli. S' hi troban además vins y licors, curtits, ornaments de iglesia, aparatos ortopédichs, vanos, teixits de llana, productes farmacéutichs, saquería, cervesas y gaseosas ab lo busto del fabricant que sembla que digui:—«¡Quí la peta!»; traballs de cerámica, mosaich Nolla, y ¡descubrirse tots los amants de las grandesas nacionals! ¡descubrirse davant de un trofeo ab totas las eynas de torero, desde 'l catxete á la mitja lluna, desde la pica á la espasa!

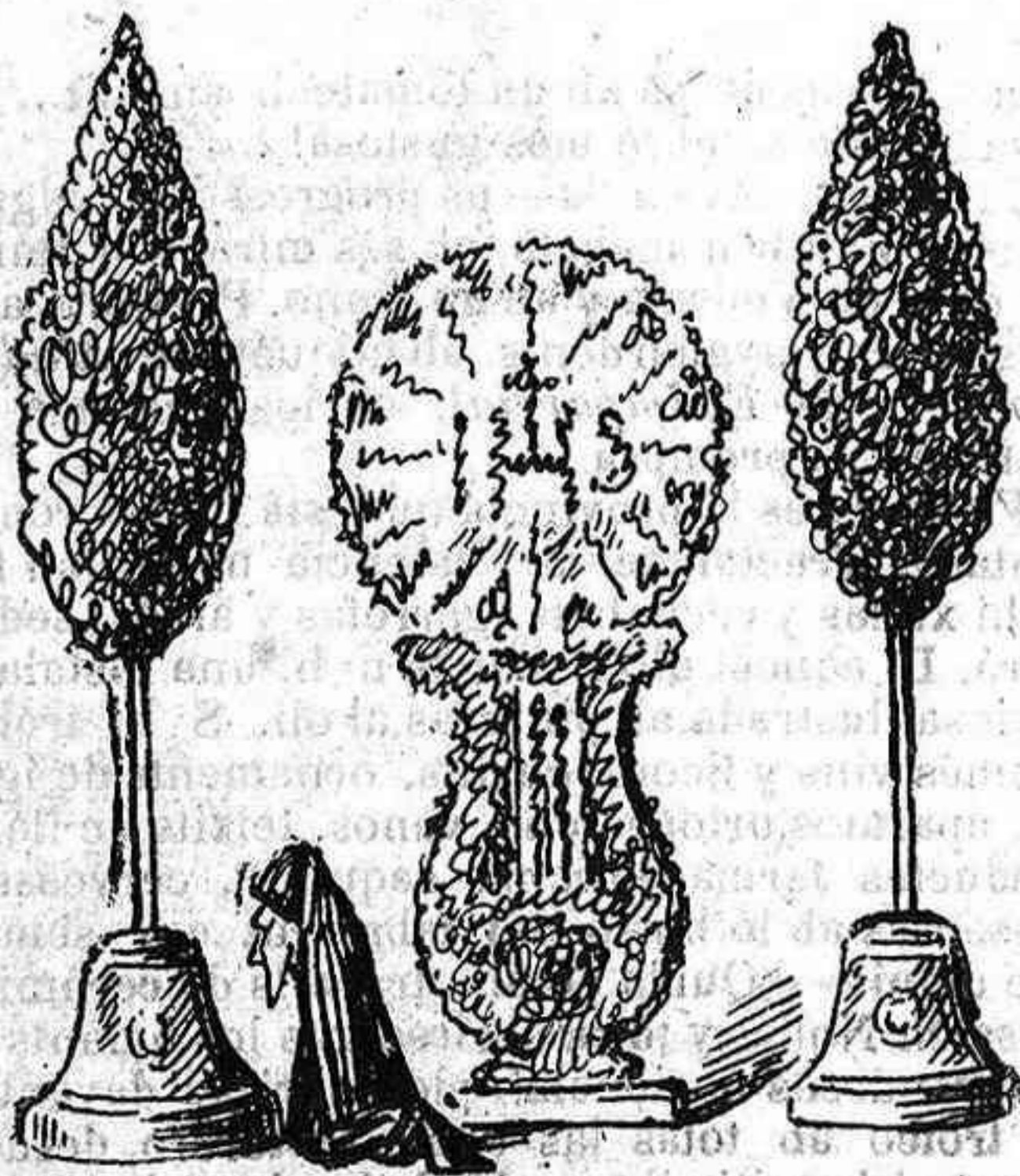

Aixó es Espanya. Torném á Catalunya.

Nau 14.

Instalacions grandiosas: la de *Jaume Pujol y fill* feta tota de joguinas, miralls, culleres de fusta y altres objectes ordinaris; la de la *Viuda de J. Tolrà* que forma un verdader edifici construït á tot rumbo; la capritxosa de *Carbó germans y C.^a* formada tota de pots d'oliva, y la de *J. Bosch Estapé*, exportador de vins, que ha sapigut combinar un verdader monument de botes, barrils y ampollas.

¡Y al rededor de aquestas, cuántas y cuántas que cridan l'atenció en un ó altre concepte! Aquí trobaran los pianos de *Bernareggi, Gassó y companyia*; las flors artificials de *Lazzoli*; los parquets de *B. Rossell*; los curtits de *J. M.ª Pous*; los preciosos brodats de las germanas *Gimpera* que si ho regalan tot á la reyna, no 'ls quedarán res per ellas; los fils de *Bartomeu Recolons*; los géneros de punt de *Padró*; los teixits de *Francisco Casas*; las camisas y brodats de *Solanas y*

Pous; los teixits en blanch de *Batló y Batló* y de *Puig y C.^a*; los blaus de *Barbará*; las mitjas de *Colomer y fills de Wildt* de Mataró; los teixits de cotó á la Jacquart de *Baurier y fill*; los de llana, fil y cotó de *Francisco Casas*; los cutis de *Puiggrós*; las bñovas y sarrells de *Huberti* y altres que no cito porque aquesta ressenya 's faria interminable.

Industrial original:
lo Sr. Selva y Carbó,
ab sa molsa artificial
y un prospecte, que 'ls dich jo
que fa riure al més formal.

Obra antigua: un tapis del sigle xvi presentat pèl Sr. *Lafuerza* de Fraga. Obra moderna. «Tapis de más de 10,000 piezas.» Y bè, ¿quantas, en definitiva? ¿Cóm se compren que l'autor de aquest treball haja tingut paciència per surgirlas y no n' haja tinguda per contarlas?

Minerals: lo sofre de Almeria; una notable instalació de ploms del *marqués de Villamejor* ab un gran tros de plata que qui sàb quants naps ne sortirían y 'ls ferros de la *Sociedad Vizcaya*.

Metalls: los caloríferos, brasers y escalfa-peus de *V. Sociats*; las telas metálicas de *Riviere*; las básculas de *Roca, Parés, germans* ¿y per qué no citarla, si resulta l'obra més cómica de la *Exposició*? Me refereixo al fanal en forma de guerrero

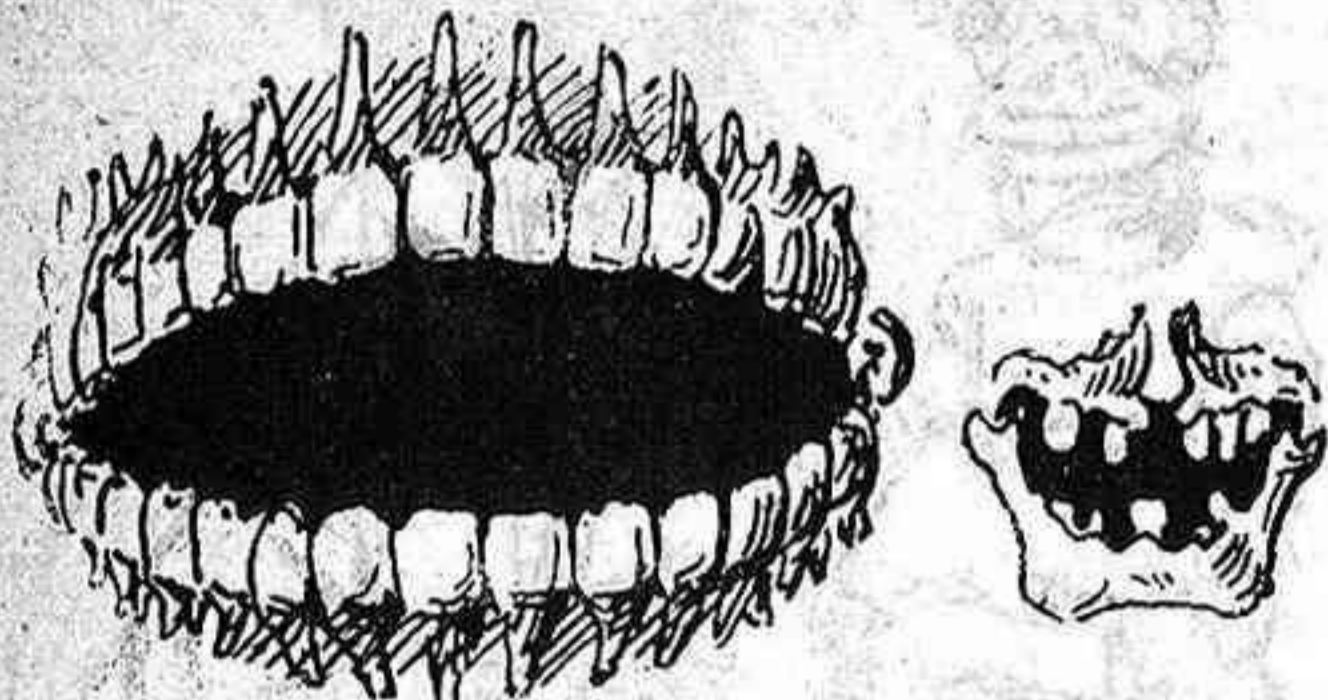

ó al guerrero en forma de fanal de *Miquel Traveria* de Vich. Váginlo á veure y no riguin, que podrian trencarlo.

Y ara m' adono que 'm descuydava de parlar

de las confeccions de *El Aguila*, de la hermosa instalació árabe del fabricant de xacolate *Jaume Boix*, de la cerveza de *Moritz*, de las conservas de *Parent germans*, de las galletas de *Viñas y C.* y de un sens fi d'instalacions de licors, vins, aygua-naf, trufas, midons, sabons, fideus, etcétera, etc.

¿Y del Sr *Dufresne*, no hem de dirne res? Presenta una dentadura de *contribuyent* que fa fre-

dat y una dentadura de pressuprestívoro que causa horror. ¡Quina barra!

Al sortir de la nau, per anarme'n á casa, me fixo en la bonica instalació de sarrells y passamaneria de *Francisco Sala y fills*.

¿Alsa amigo, quina borta!

P. DEL O.

PER LA RAMBLA.

Ab tota sa gran platxeria
girantse per tots costats,
un home de mals posats
y carregat de miseria,
va caminant Rambla amunt
fixats sos ulls sempre en terra,
mirant á dreta y esquerra
y ajupintse á cada punt.

De tan en tan mira enrera
y se n' hi torna corrents,
y murmurant entre dents
s' adelanta y torna ahont era.

¿Qué haurá fet?... ¿Qué deu tenir?...
¿Es algún pobre dement?
¿O bè será un delinquent,
que 'l delicte 'l fa fugir?
¿Es potsé algún *taruguista*

que algún nou *timo* prepara?

¿O bè es (cosa no rara)

algún tronat reformista?

¿Es un revolucionari

que, tot fent lo desentés,

llensa proclamas? ¿O bè es

un fugitiu presidari?

—No 's surtin de sas casillas
y prenguin 'ho més á broma;
no 's pensin mal d' aquest home
¿No ho vehuen que cull *burillas*?

PICIO ADAM Y C.*

BANYS.

—¡Ay, ay! ¿que 's muda de casa, senyora Pepa?

—Nó; ¿per qué ho diu?

—¡Com me la veig arreglantse 'l *fato*!...

—¡Ah! Es que vaig á banyarme. ¿Vol venir?

—¡Ay, no senyora! ¡Deu me 'n guart! No acostumo.

—Y donchs ¿cóm s' ho arregla vosté? ¿que no sab que 'ls banys son bons pel cos y per la llimpiesa de la persona?

—Bè, jo no soch orgullosa. Y pel que toca á aixó de ser bons pel cos, per ara 'm trobo molt bè y no hi prés un sol bany en ma vida...

—¿De veras?

—¡Vaya! Tal com li dich... ¡Ah, no! Ara hi penso; sí que n' hi prés un de bany. Una vegada, quan encara hi havia 'l jardí del General, tirant pá á las ocas del sortidor, vaig relliscar no sé com y 'm vaig posar feta un xop.

—¿Va caure al aygua?

—¡Y tal si hi vaig caure! Sórt que un guarda *paseyos* me va treure, ó sinó potser encara hi sería.

—Donchs, créguim, son molt saludables, sobre tot los de mar... Vaja, animis, vingui ab mí...

—¡Cá, no m' enganyará pas! Ja li dich; no estich per banys; un n' hi prés en ma vida y ja ho veu, encara per forsa.

—Pues ja li juro que fa bèn mal fet. Sobre tot á vosté, que te aquestos granots.... ¿veu tota aquesta fogarada d' aquí 'l coll? li probarían d' alló més. Tot aixó se 'n hi aniria...

—¿Vol dir?

—¡Com si ho vejés! ¿Que no sab una servidora cóm tenia la cara l' altra senmèna? Pues ja ho veu...

—¡Y tan! Ja me 'n recordo de la cara que tenia; feya fástich... Y ara tot se n' hi ha anat.

—Lo mateix li succehiria á vosté Vaja, determinis... no sigui tonta...

—No se qué 'm fassi, 'm repugna... ja sab que no m' s m' hi banyat una vegada... y per forsa...

—Pues avuy banyis de bon grat y se li posará millor, créguim..

—Ja veurá... avuy hi vindré, pero no més per veure cóm s' ho arreglan... Un altre día potser prengui una resolució... Espérim: ab un santiamen estich á punt... Lo mocador... lo vano... ¡japa! Aném.

—¿Veu? Aquesta es l' hora millor: al dematí y al vespre hi ha massa empentas; ara no hi sol haver casi ningú. ¡Cuydado! Tingui compte ab aquell tranvia...

—¡Mare de Déu! ¡Quín tragí de cotxes! Per aquesta Rambla s' ha de fer un pam d' ulls, ó sinó quan una menos hi pensa...

Mariano Fort
1912

—¡No vè! Ni 'l dimars, ni 'l dimecres, ni 'l dijous... ¡No se 'ls pot posar afició als homenots d' avuy dia...!

—No senyora; aquí no hi viu cap capellá coix.
—Y donchs... ¿ahont rediable 's deu está aquest bon home? Veyám si tot coixejant, haurá tocat lo dos.

—Sí, la que no hi está avesada, ja cal que s' espavili. Jo cada tarde faig lo mateix camí: Rambla avall, Passeig de las palmeras, pla de...

—¡Calli! ¿qué fa aquell home ab aquella xeringa?

—Rega... ¿que no ho havia vist may?

—No senyora; ¡com que ab prou feynas surto de casa una vegada al mes! Ja es una bona manera de regar; aixís sí que 'n passen via...

—Sí; ab un' hora regan tota la Rambla de l' un cap al altre... ¡Cuydado que no la arreplegui 'l xorrol... Veu... ja li deya...

—¡Ay Reyna Santíssima! ¿qu' es cego aquest ximple d' home? Miri cóm m' ha posat... tota revestida d' aygua de cap á peus...

—Vaja y ara ¿qué fem?

—¿Qué vol que fem? Tornárnosen á casa...

—¿Sense anar als banys?

—¡Encara vol més bany que 'l que acabo de pendre!

—¡Oh! Vosté sí, pero ¿y jo?

—Vosté fassi lo que vulgui. Jo ja 'n tinch prou. Y miri, may més me 'n torni á parlar. Será la darrera vegada que 'm banyo. Y també per forsa, com la primera.

MATÍAS BONAFÉ.

¿TINCH RAHÓ?

Angelet ple de dulsura
lo més bell que hi ha en lo món,
nena la més dolça y pura
de llabis plens de ternura,
de rich cabell y hermós front,

Aucellet de cants bellíssims
lo més tendre y més lleuger,
flor dels perfums més dulcíssims
calmant dels pesars tristíssims
y amor pur y verdader,

Estrella entre las estrellas
la més brillanta del cel,
joya la més rica y bella
y boqueta de poncella
plena de sucre y de mel.....

Així á ma aymada Ramona
contemplo, ple d' ilusions,
mes al dirli «t' vull per dona»
llavors penso: ¿será bona
per surgirme 'ls pantalons?

JOSEPH ASMARATS.

(Dibuixos de Mariano Foix).

—Me sembla que 'm fa esperar molt aquest senyor dentista... Potser quan me cridi ja no 'm farà mal lo caixal.

—Venga V. acá! ¿qué hacia V. en aquella escalera?
—Ah! ¡Es un municipal...! 'M pensava qu' era 'l sastre.

ACUDITS.

—¿Cóm m' ho podria arreglar per denunciar á un subjecte que m' ha prés la dona?—pregunta un pagés á un procurador causidich.

—Molt fácil—respón lo procurador—pero jo al vostre puesto no m' hi encaparraria. ¿Qué 'us han prés la dona? Millor; un gasto menos.

—¿Cóm s' entén, un gasto menos?

—Sí, home, perque aixís no hauréu de mantenirla.

—Aquí está la cosa: no veu que jo no l' hi mantinguda may; es ella qui 'm mantenia á mí.

—Parlém á pams—deya un qu' era molt xerraire.

—Home—li contestá un altre—ara que s' ha adoptat lo sistema métrich, valdrá més que parli á kilómetros, y aixís acabaré més aviat la conversa.

J. ABRIL.

Durant un temporal molt fort, va desapareixe 'l gall de una casa de pagés.

Y havent preguntat un vehí al amo de la casa si havian tingut alguna desgracia, ell li digué:

—¡Y tal! Figuréus que totas las gallinas m' han quedat viudas.

S. DE VALLCARCA.

Entre amichs:

—Mira Tomás, fa dugas senmanas que tragino un duro fals y encare no he lograt ferlo passar.

—¿Y aixó t' apura? Jo quan ne tinch un, ab uns quants minuts me 'l trech de sobre.

—¿Y cóm t' ho arreglas?

—Fentlo passar... per un forat de claveguera.

A. GIBERT.

MAXIMAS.

Al verificarse un matrimoni, marit y muller cambian de trajo: l' home 's posa las faldillas de la dona, y la dona las calsas del home.

∴ Si algun día sents la tentació de casarte, pensa que si tens sogra, tindrás á casa 'l moviment continuo.

De rahons.

∴ Quan la tèva dona se t' acosti en acitut de ferte una magarrufa, creume á mí, vigila la butxaca.

C. SALOMÉ.

Després de consignar que al *Principal* continuan los *fantoques* ab rebaixa de preus; á *Novedats* lo gran espectacle *Excelsior* que s' acosta ja

à la 70.ª representació y que son gala del *Circo Ecuestre* los gats de 'n Bonetty y aquella gata de la gimnástica, coneguda per *Miss Capitaine*, pagarem lo deute que ab los nostres lectors deixarem contret la senmana passada.

CALVO Y VICO.

«*Lo sublime en lo vulgar.*»

Las últimas produccions del famós *dramaturgo* (donemli aquest nom que tothom li dona) 'ns presentavan á Echegaray per mal camí. «*Los dos fanatismos*» de primer, «*La realidad y el delirio*» á continuació y per fi de festa «*El hijo de carne y el hijo de hierro*» 'ns feyan lamentar los extravíos de una inteligencia poderosa, empenyada en extremar los procediments de un art dramátich fora de tota realitat, convencional, extravagant, á dos travessos de dit del *delirium tremens*.

Echegaray necessitava refrenarse y buscar de nou los carrils, pera recorrer lo camí ahont tants triunfos havia recullit. Com á bon ingenier ha encaixat lo tren de sa desbordada fantasía, sobre 'ls rails, y fácil, llisquent, no sense una que altra sotragada, ha conduhit «*Lo sublime en lo vulgar*» á fells terme. La primera representació siguié un viatge triunfal, una ovació contiúuada. L' éxit del primer día se reproduheix cada nit, y l' obra figurará llarga temporada en lo cartell.

¿Es qu' Echegaray ha cambiat de modo de sentir, de modo de desarrollar, de modo d' escriure? Nò: en son últim drama s' hi veuhen, sense esforços, los mateixos defectes acompanyats de las mateixas bellasas qu' en sas obras anteriors més aplaudidas: poch anàlisis dels personatjes, poca consistencia en la trama, algun que altre recurs violent, una tendencia invencible al efectisme, y un llenguatge llampegneiant, ardorós, volcánich, en lo qual las ideas, las imatjes y 'ls pensaments s' elevan com los cohets voladors y estallan y petan, llansant una pluja d' espurnas enlluhernadoras.

¿Es aixó lo que ha de ser lo teatro modern?

Prescindimne: no siguém exclusivistas. Echegaray sent aixís y com sent escriu: prenemho com 'ns ho dona.

No 'ns hem proposat al agafar la ploma per escriure las presents ratillas, explicar l' argument del nou drama, ja qu' en aquest punt se 'ns han anticipat casi tots los periódichs de Barcelona. Pocas serán las personas que 'ns llegeixen que ignoran que 's tracta del contrast que ofereixen un tipo vulgar en apariencia, més dotat en lo fons dels m's delicats sentiments ab un altre tipo que pagantselas de poeta espiritualista, enamora sens escrúpuls á la dona del primer, faltant á la seva esposa á la qual estima, aixís com als debers de l' amistat.

Lo contrast es altament escénich, interessa sempre, y en algunas ocasions impresiona.

Dumas fill, tractant aquest assumpto dintre de una tónica més suau, més acomodada á las exigencias de la realitat, n' hauría fet un drama fondo, analítich, primorós, una obra de aquellas que fan sentir y sobre tot que fan pensar. Echegaray n' ha fet una producció brillant plena de galas, destinada á un públich meridional, impresionable, que 's deixa subjugar y aturdir, que aplaudeix ruidosament un concepte, una frase, un gesto, devegadas hasta una rima, y que al final dels actes s' exhala en frenéticas salvas de

aplausos, contantse per dotzenas las vegadas que fa aixecar lo teló de boca.

Que l' estudi dels personatjes es incomplert; no importa. Que certs cambis de humor com los que portan al protagonista Montilla en el acte primer, desde la confiansa més excessiva, al mes negre presentiment, son cambis que no están prou explicats, no importa tampoch. Que la majoria de las situacions del acte segon son injustificadas ó quan menos portadas pèls cabells... ¿Quí 's fixa ab aquestas petitesas? Lo públich, anhelós de sorpresas, passa per tot, y arriba al acte tercer, qu' es lo cu'minant, seguint ab lo panteig al cor no sols las lluytas del espós enganyat, enamorat encare de sa muller infiel, sinó també las peripecias del desafío, y la sortida final dels dos combatents, desencaixats y en mánigas de camisa, l' un ferit, cayent en brassos de la seva esposa y l' altre abessantse ab la que va enganyarlo.

Las cosas de aquest món no passen aixís; pero 'l teatro no es lo món, es lo teatro, y Echegaray, dotat de una imaginació brillant, de una forsa d' expressió eléctrica, de una facultat de sugestió que poch alcansan, pot dir mentidas impunement, si aquestas mentidas resultan hermosas, enardeixen, sorprenen, fascinan y avassallan al mónstruo de mil caps que las escolta.

L' execució brillantíssima per part de 'n Vico. La figura del protagonista s' acomoda á la seva. Ademés sent lo paper, dona un gran valor á totas las frases, y ni un sol moment deixan de armonisarse l' expressió y l' accent, lo gesto y la paraula. Aixís es com se representa: dominant lo personatge, parlantlo y vivintlo.

Rafel Calvo, aprofita gustós las tiradas de versos que l' autor li ha escrit, pera fer gala de sa dicció flúida y armoniosa ¡Lástima que no sá piga despendres de aquell bellugueig y aquell arquejar las cellas, que fan sempre d' ell lo mateix personatge en totas las obras que representa!

Ricardo Calvo, acertadíssim en son paper secundari.

De las damas no 'n parlém. No están á l' altura de l' obra, ni de la primera companyia dramática espanyola.

ESPANYOL.

Il Frutto proibito.

L' argument de aquesta nova opereta está tret de una obra de Scribe, si bè té algunas modificacions.

L' acció passa á Polonia, en qual país la persona que tocava á la reina, tenia pena de la vida, més que la toqués involuntariament. Un jove seminarista en una ocasió va salvar á la soberana, sense saber que fos reyna: després aquesta se n' enamora y ell es sorprés en lo moment de besarli la má.

No hi ha remey per ell; haurá de morir. Sols lo rey consort podria indultarlo; pero 'l rey consort no existeix: la reyna de Polonia es soltera.

Dos alts personatjes de la Còrt, que tractan de casarla ab un seu parent, se mostran inflexibles per lo que respecta al jove delinqüent; pero la reyna 's val de una estratagema. Atrets tots dos á una cita amorosa, la soberana se sustitueix á una seva camarera, y 'ls dos personatjes, á lo millor, se veuhen sorpresos besantli la má y 's fan també mereixedors de la pena capital.

Naturalment, llavors procuran que 'l seminarista se casi ab la reyna, y l' espós de la reyna

UN TIPO.

Ningú sap com se las campa,
viu sol y ab molta quietut,
y á més de aixó, es un subjecte
notablement *peliagut*.

després de indultarse á sí mateix, indulta també al regent y al majordom de palacio.

Un argument tan senzill está desenvolupat de una manera bastant confosa, á lo qual contribueix la gran abundancia de pessas musicals que á cada punt trenca lo fil de l' acció.

En *Frutto proibito* hi ha música, no per una, per tres operetas. Lo mestre Ricci en aquest punt s' ha excedit. Domina en la majoria de las pessas lo gust italiá, si bé no sempre s' destaquen prou los motius á alguns dels quals los ofega una excessiva sonoritat.

Sobressurten en l' acte primer una serenata de baixos y un típic cor cap al final; en lo segon, un duo de soprano y baix de carácter cómic, un ben combinat sexteto y una preciosa romansa de contralt, y en lo tercer un hermós duet de tiples.

L' autor de la partitura compartí 'ls aplausos del públich ab las Sras. Urbinatti y Dalmoglio y ab lo Sr. Bianchi, que s' distingeixen notablement. Lo Sr. Milzi, com sempre, fa riure molt.

L' obra ha sigut posada ab esmero y vestida ab verdader lux.

LÍRICH.

Casi arribo tart per tractar de la comedia *El señor de Albert*, arreglo de una obra italiana, y

que ab tot y haver tingut un éxit regular, ha durat poch temps en lo cartell.

L' obra está feta ab los patrons del teatro modern francés, tã un fi moral y tochs realistas, qu' en algunas ocasions pecan de repulsius.

Pero en lo tercer acte resplandeix lo fi moral que l' autor se proposa, y ni las conciencias més esrupulosas hi tenen res que dir, per més que la conciencia artística pugua reprotxar lo soptat cambi de carácter del pare.

Se distingiren en la representació las senyoras Mendoza Tenorio, Martínez, Guerra y Guerrero y 'ls senyors Mata y Sánchez de León.

A la una de la nit del dimecres, ó millor dit á la matinata del dijous surto de veure l' estreno de la comedia «*Lo que se dice*» traducció de «*Lo dir de la gent.*»

No m' queda temps sino per consignar que l' obra ha sigut rebuda ab aplauso, essent cridat l' autor, Frederick Soler, á la escena, al final de tots los actes.

CATALUNYA.

Encare que per una excepció (segons deya una carta) va ser aquest l' únich semanari convidat á la funció que va donarse la senmana passada á benefici de un titulat *Refugi d' escriptors y artistas*, confesso que no

vaig assistirhi, perque, la veritat, no m' agrada ser objecte d' excepcions

Pero aixís y tot me consta que la funció va complaure poch al públich, per haverse alterat casi tot lo programa.

Las cosas que no poden cumplirse, no s' anuncian.

Y dich aixó no sols per la funció indicada, sino fins per lo *Refugi d' escriptors y artistas*

Que, ó molt m' enganyo, ó es també una de aquellas cosas que no poden cumplirse.

TOROS.

La corrida del diumenje va distreure al públich.

Minuto va mostrarse molt valent.

Faico va mostrarse molt prudent.

Lo públich bastant content.

Amén.

Demá passat diumenje toros de *Concha Sierra*, á cárrech d' *Espartero y Guerrita*.

Las personas que vulguin cerciorarse de la bondat dels toros, lo dissapte á la tarde podran visitar lo corral.

La corrida de demá passat será l' última de la temporada, y ja no tornarà á haverhi fins al setembre próxim.

Gran alicient perque la plassa s' ompli.
 ¿Qué diuhen, que ja hi están anant?
 Donchs en Pep Bullanga, per encàrrech del
 qual dono la noticia, tambe.

N. N. N.

¿QUÍ ES?

Ella no sab que l' estimo
 ¡mès ay! massa que ho sè jo,
 puig quan ab ella m' arrimo
 reparo que 'm passa aixó!
 Sento que 'm crema la cara,
 que las camas me flaquejan
 que 'ls ulls humits m' espurnejan
 y 'l trip-trap del cor may para:
 mentre estich al costat d' ella
 tartamut sembla que sigui:
 estich serio y diu:—No rigui;
 rich y 'm diu:—¡Ay que es trapella!
 No estigui tan serio home
 que de mes cremats n' hi vist...
 Es dir rihent faig posat trist
 y estant serio estich de broma...
 Al costat d' ella aixó 'm passa
 y m' estranya de debó...
 Pro he reparat ab catxassa
 que á n' ella li passa aixó:
 Quan me parla sempre riu,
 sempre está de bon humor,
 y quan li parlo d' amor
 abaixa 'l cap y somriu;
 ella jamay s' acalora,
 ni sospira, ni 's con mou;
 li dich ángel y ¡prou, prou!
 com si ho digués á la Aurora.
 Li dich que jo no puch viure.
 qu' ella es mon etern neguit...
 que 'm farà patir del pit...
 me mira... y 's posa á riure,
 Y are vostés me dirán
 qui es aquest s' r tan despórich
 que á un home fa patir tan
 tot per son geni estrambórich.
 Es pregunta compromesa
 pro 'ls hi vaig á confessar:
 es... vaja, es una francesa
 qu' are canta al Alcazar.

FRASCUELILLO.

Pregunta *La Publicidad*, després de ressenyar
 la sessió del últim dimars:

«¿Quína malaltía sufrirá D. Francisco, que
 sempre s' está tocant lo nas?»

Ignoro si lo que t'è D. Francisco es malaltía ó
 no es malaltía.

Pero ¿saben lo nás per qué se 'l toca?

Perque troba que cada día se li allarga.

L' *Exposició* ab tot y tenir una importancia
 real y positiva no marxa conforme era d' es-
 perar.

Lo número de personas que la visitan es molt
 escàs: de forasters ne venen poch per véurela:
 de indígenas, son escassos los que 's gastan la
 pesseta en los torniquets de las entradas.

Unicament certs dissaptes en que hi ha font
 mágica, cohets, rodas y sortidors de foch, alló s'
 anima una mica, y 's recaudan á las entradas
 sumas superiors generalment á 10,000 pessetas.

No sembla sinó que 'l públich t'è més preferen-
 cia pèls petardos, que per alló en lo qual—segons
 deyan—l' honra de Barcelona estava empenyada.

Y á propòsit de *petardos*.

¿Es cert que lo que 's recauda diariament no
 arriba de bon tros pera cubrir los gastos ordi-
 naris, es dir los gastos serals de la Exposició?

¿Es cert que de lo que s' ha construhit y gastat
 falta bastant á pagar, sent moltas las facturas
 que s' esperan y moltíssims los acreedors que se
 'ls torna la pell de gallina, perque no saben quan,
 cóm, ni de quina manera cobrarán?

Si tot aixó es veritat, ara que tenim l' honra
 de Barcelona desempenyada, podríam tornarla á
 empenyar y veure quan 'ns ne donan.

Los comerciants y productors reunits en lo
Círcul de la Unió mercantil per veure de com-
 binar alicients perque vinguin forasters á Bar-
 celona, ha trassat un projecte molt llarch y molt
 variat.

Y ha demanat que 's reunís lo Consell general
 de la Exposició, pera veure si creu convenient
 adoptar alguna ó algunas de las ideas projectadas.

Pero 'l Consell general, desde que va consti-
 tuhirse, no s' ha reunit mès, y ara tampoch, con-
 tentantse ab ferho per ell la *Comissió executiva*
 que corre ab tot lo tinglado.

Ara b'è ¿qué ha fet la *Comissió executiva*, en
 vista dels propòsits dels comerciants y produc-
 tors de Barcelona?

Res: s' ha inflat, y tota certa y mal mandada,
 ha retxassat los concells que li dona...

—¿Quí?

—Una colla de *horteras* (sic).

—Bè, ¿qué vol dir *horteras*?

—Home, *mantegaires*.

De *mantegaires* y *horteras* han sigut calificats
 los que ab mès ó menos acert; pero sempre plens
 de bona voluntat, se proposan reanimar l' abatuda
 Exposició y fer lo que creuhen convenient per
 atreure concurrència, y lograr que Barcelona, ja
 que ha perdut los bous no perdi las esquellas.

¡Horteras! ¡Mantegaires! ¡Quíns piropos!

Y un individuo del concell, tot montat, es fama
 que deya:

—Concells... concells... Aquí no necessit'è
 concells; lo que aquí 's necessita es *blat*...

S' equivoca aquest senyor. De blat al principi
 n' hi havia molt: del blat va fers' n farina; pero
 quan la farina está en certas mans se fa sempre
 un pá com unas hostias.

Es lo que ara ha succehit. Tenían blat y no 'ls
 queda mès que 'l sagó.

Que 'l donguin á las gallinas.

Un succés que podia costar la vida á qualsevol
 transeunt.

Tot de un plegat, sense avisar á ningú, l' últim

UN AMICH DE LA CASA.

—Créguim á mí: la senyora tardará molt á venir...
—¡Oh! Aixó 'm tèn sense cuydado: ¡me quedaré aquí á dormir!

dilluns, va caure un' ala de un dels angels que adornan la fatxada del *Teatro Principal*.
Com que la restauració de la fatxada de aquell teatro resulta tan pobre y raquítica, no son extrany aquests resultats.

Al públich li cauhen las alas del cor.
Y als angels las alas de la esquena.

Cullit al vol.

—Ara, ara, vindrán foraters, deya un menestral á la s' va dona.

—¿Y aixó?

—¿Que no ho sabs?

—¿Qué?

—Diu que cada día triarán unas quantas dotzenas de noyas macas per pendre un bany en lo surtidor de la Plassa de Catalunya.

—¡Ay Jesús!... ¿Y tú serás capás de anarhi á veureho?...

—Está clar .. cada día un parell d' horetas bé das hi passarém..... M' enfilaré á un arbre..... Ja 'l tinch triat.

—Pere... Pere... mira que renyirém...

No vaig sentir res més. Aquell matrimoni va desapareixer entaforat entre la concurrencia de la Rambla.

S' ha averiguat que vint y tants empleats de l' Exposició Universal no sabían llegir ni escriure.
Y 'ls han tirat al carrer.

Una pregunta:
¿Y cóm s' ho han fet durant aquests tres mesos per firmar la nomina?
¿Veritat qué sembla mentida que fins ara no se 'n adonguessin?

Llegeixo en la revista *Rentas y Tabacos*:
«Los estanquers dels pobles rurals que forman l' última falanje de la *Companyia arrendataria*, 's queixan y ab rahó de que la causa principal de la poca venda está en la mala calitat del tabaco que arriba al seu poder, donchs s' asegura que tot lo tabaco que 's fabrica sofreix varias seleccions, deixant sempre 'l mes inferior pera 'ls pobles.»

Si á Barcelona—qu' es la segona capital d' Espanya—'ns donan lo floret, y aquest no pot fumar-se ¿qué succehirá en los pobles rurals, ahont no hi va més que 'l rebuig?

Sols de una manera m' explico que no hi haja més envenenaments Pel regular la gent de fora es més robusta que la de ciutat.

Un visitant que recorria la secció de Ciencias de la Exposició Universal, tractava de pendre alguns datos, quan un dels vigilants li va donar lo *quien vive*.

Está vist: en la Exposició no 's pot dibuixar.

En la Exposició no 's poden pendre datos.

Y de mica en mica, tan s' anirá aprimant la cosa, que s' arribará á no poderse veure res.

A qual efecte, á las personas qu' entrin en la Exposició, se 'ls tamará la vista ab un mocador... y que juguin á la gallina cega.

Lo Sr. Antúnez, gobernador de la provincia, si continúa com fins aquí, prompté mereixerá 'l títul de *protector de las damas atrevidas*.

Se proposa una senyoreta entrar en la gabia dels lleons en companyia de Mr. Alexiane, y ho prohibeix.

Un' altra senyoreta tracta d' elevarse en lo globo lliure, y prohibeix las ascencions.

¡Vaya una manera d' esbullar casaments!

Perque las senyoretas valentas é impváiðas que 's fican entre las fieras ó s' elevan hasta 'ls núvols, es molt fácil que enamoresin á algún inglés.

Ara que de inglesos n' hi ha tants.

Un encárrech del Editor.

Serveixinse fixarse en l' anunci que publicuém en lo lloch de costúm del present número, y que 's refereix á la próxima publicació del número milenari de *La Campana de Gracia*.

Ja veurán quánta ganga oferta al habituals compradors de aquell popular periódich.

Cosas de la Exposició.

Als porters que cobravan 25 duros mensuals se 'ls ha rebaixat la racció; en lo successiu no 'n cobrarán sinó quinze.

Als bombers no se 'ls ha atingut la promesa que se 'ls havia fet, y alguns han abandonat lo servey.

Y als músichs tampoch se 'ls paga.

Lo qu' es á aquests últims trobo que fan molt bé.

Perque ja ho diu lo ditxo:—Músich pagat, no fa bon só.

Diu un periódich:

«Ha fugit un pres de la presó de Tarrassa, emportantse'n una bona cantitat de moneda propia del escarceller.»

¿Quin escarceller es aquest, que ni tanca 'ls presos, ni tanca 'ls quartos?

A un vehí de un poble de la provincia de Málaga l' han portat als tribunals per un fet que revela un gran ingeni.

Cada vegada que 'l recaudador de contribucions se presentava á casa seva ab lo recibo del trimestre, al pujar ó baixar l' escala, se 'n anava de bigotis.

¿No saben per qué?

Perque 'l contribuyent untava 'ls esglahons ab sabó moll.

Aixó 'm recorda la feta de un conegut meu, que tenia una fábrika de abonos animals, que cada vegada que 'ls investigadors s' hi presentavan, no feya més que obrir dissimuladament l' aixeta de una caldera, y era tanta la pudó que s' exhalava, que hasta als investigadors los ulls los ploravan y no tenian més remey que tocá 'l dos á marxas doblas.

Y deya 'l meu conegut:

—Y encare dirán que 'ls investigadors no tenen entranyas. No venen á casa mèva, que no 'ls escapin las llágrimas.

Un gran negoci:

Un comerciant inglés acaba de oferir al govern de Turquia una piastra per cada ampolla de aygua del Jordán garantida pèl govern turch.

A pesar de que l' inglés es protestant se proposa fer una competencia terrible á l' aygua de Lourdes.

Mentres hi haja llana, hi haurá negoci.

A Madrit, l' altre dia varen batejar á un negre.

PRECOCITAT.

—¿Quín xicot! Sempre grunyint, cridant y recargolantse... Si arriba á ser general, sempre estaré pronunciantse.

Y diu un cronista de la capital, que un subjecte preguntava:

—Per supuesto: ¿l' haurán batejat ab tinta?

Se fan activas gestions perque 'l govern condoni al Ajuntament, la cantitat de dos milions de pessetas que va facilitarli en calitat de anticipo. ¡Per mí, condonadas!

Un periódich local, al donar compte de l' estat de diversas naus del Palau de la Industria deya: «Las instalaciones de Austria, Hungría, Alemania é Italia, están acabadas. A Inglaterra prossegueixen los traballs ab activitat. Las qu' están més atrassadas son las de Liberty.»

—¡Liberty! vaig exclamar: ¿quina nació seré aquesta?

Y trasladantme al siti de la extranyesa, vaig observar qu' en la secció dels Estats Units hi figura l' escut de aquesta gran nació crusat per una banda que porta 'l lema de Liberty.

Lo periodista, autor del suelto, havia prés pèl nom de la nació, 'l lema del seu escut.

«Cosas veredes señores que farán hablar las piedras!»

Uns passatjers dinan á un hostel, y trobant un cabell al arrós, cridan al hostaler y li diuen:

—Mestre, escolti un concell: lo dia que torni á coure arrós ab cabells, fassi 'l favor de servir los cabells apart, que aixís no 'n pendrán sinó aquells que 'ls hi agradin.

Arriba un passatjer á un hostel y dina ab apetit. Al ser als postres crida al hostaler y li diu:

—Al hostel de vosté s' hi menja molt bè.

—Me 'n alegro.

—Y ara, fassim un favor.

—Digui.

—Costi lo que costi, portim lo millor que tingui.

L' hostaler gira qua y al poch rato compareix en companyia de la seva dona.

Un militar que viu en un carrer extraviat del Ensanche se vesteix de gran uniforme per assistir á una funció de gala.

Pero, ab gran extranyesa de la seva dona, se penja á la cintura l' espasa de cada dia.

—Pero home de Deu, li diu la seva costella ¿cóm es que no 't posas aquella espasa tan preciosa?

Resposta del militar:

—Veurás, com que la funció se acaba tan tart y aquí hont vivim es tan desert ¿qui 't diu que no 'm surti un lladre y me la prengui?

Se queixa un senyor de que un conegut seu murmuri sempre d' ell y 'l retalli de mala manera.

—¿Y cuidado, diu, que algún favor del que li he fet, hauria de tenirlo molt en compte.

—¿Quín favor es aquest, si 's pot saber?

—Figuris que un dia que necessitava cent duros vaig deixárloshi.

(Continua á la página 448.)

GRAN ACONTEIXEMENT

pera 'l día 21 de Juliol de 1888

NÚMERO MONUMENTAL

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

escrit per

Valenti Almirall.—Damas Calvet.—Joseph Coroleu.—Anton Feliu y Codina.—Joseph Güell y Mercader.—Pompeyo Gener.—Manel de Lasarte.—Albert Llanas.—Apeles Mestres.—Eusebi Passarell.—Conrat Roure (Bunyegas).—Frederich Soler (Pitarra).—Frederich Rahola.—

Eduart Toda.—Eduart Vidal Valenciano y

LOS HABITUALS REDACTORS Y COLABORADORS D' AQUEST PERIÓDIC

ILUSTRACIONS DE

Antoni Fabrés.—Mariano Foix.—F. Gomez Soler.—Joseph Llovera.—Apeles Mestres.—Ramon Miró.—Joseph Lluís Pellicer.—Eusebi Planas.—Enrich Serra, y lo nostre dibuixant

Manel Moliné.

Ademès dos dibuixos inédits, l' un del malaguanyat *Tomás Padró* y l' altre del eminent *Fortuny*.

CONTINDRA aquest número extraordinari 16 planas del tamany acostumat, en una vistosa cuberta, ó sigui en total un equivalent á cinch números ordinaris.— Prop de vuit planas de text compacte y més de vuit de láminas y dibuixos.— 31 dibuixos y 23 retratos.—Lo paper millor que de costum.—La impressió esmeradíssima.—En la part material, farà la pols á tothom y com á baratura lo mateix:

PREU DE CADA NÚMERO EN TOTA ESPANYA

¡¡ 25 céntims de pesseta!! ¡¡ UN RALET!!

REGALO ALS COMPRADORS

Perque l' obsequi que 'ns proposém fer als constants lectors dels més populars y antics dels semanaris catalans siga complert, hem establert las següents bases:

PRIMERA: Tots los exemplars del número *milenari* de LA CAMPANA DE GRACIA, serán numerats.

SEGONA: Los poseedors de tots los exemplars quals dos últimas xifras, ó sigan las desenas y unitats, resultin iguals á las desenas y unitats del número favoregut ab lo primer premi de la *Loteria Nacional* en la extracció que 's verificará 'l día 28 de juliol, tindrán opció á retirar un de qualsevol dels premis següents á elecció:

PREMIS

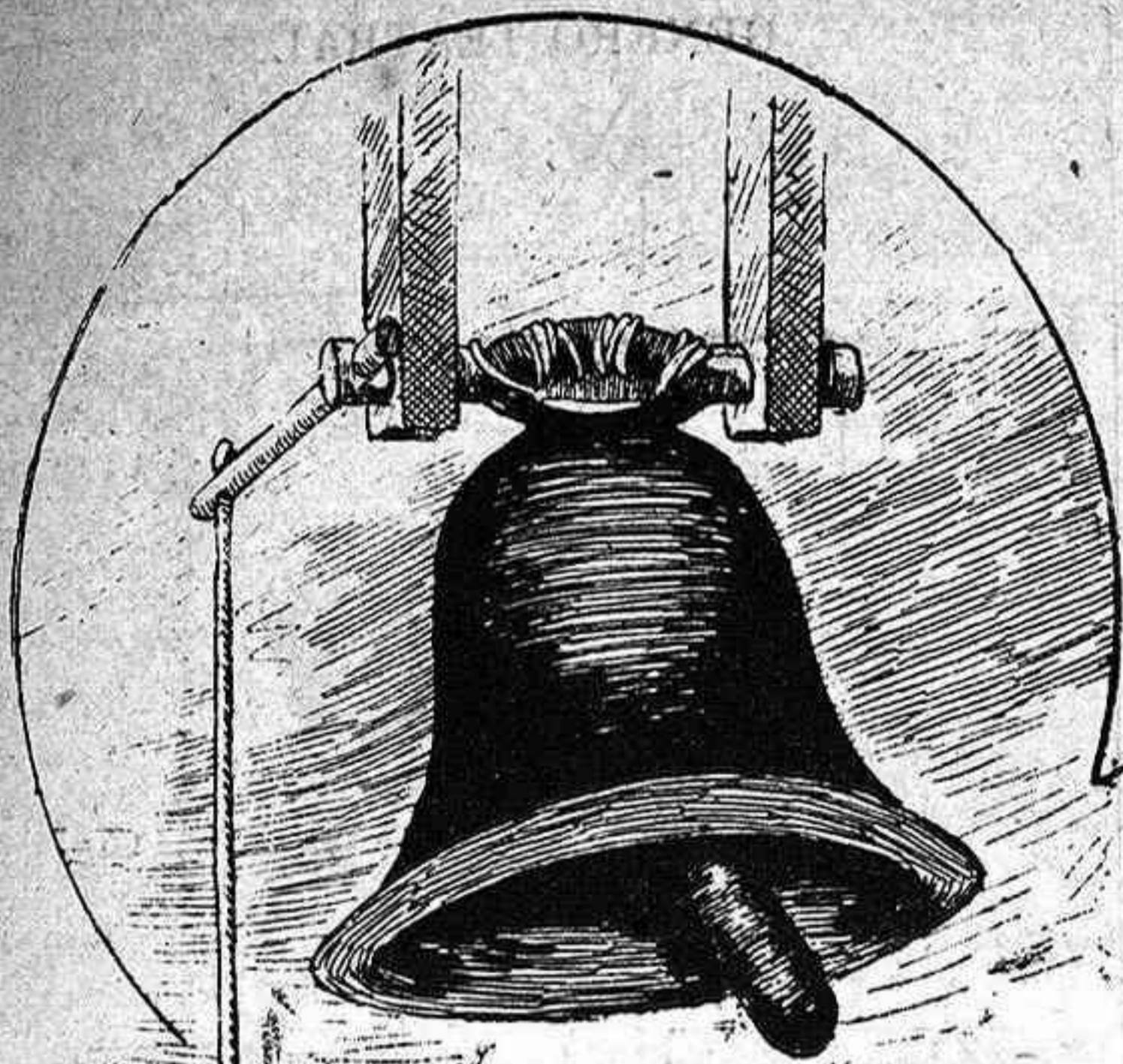
- 1.er **CANSONS ILUSTRADAS**, de Apeles Mestres.—Obra catalana.—Un elegant tomo en 8.º, ilustrat ab molts dibuixos y una cuberta al cromo.
- 2.º **VÍCTOR HUGO**. Un libro de sus obras, compaginado por R. de P. I., 1 tomo en 8.º y **ABRAHAM LINCOLN**, su juventud y su vida política. Historia de la abolición de la esclavitud en los Estados- Unidos, 1 tomo en 8.º
- 3.er **EL ALMA AL DIABLO**, intencionada novela política, original de un reputado autor que se oculta con las iniciales de A. Z., 1 tomo en 8.º y **DISCURSOS PARLAMENTARIOS**, de D. Emilio Castelar, períodos legislativos de la Restauración—1876 y primero de 1877—1 tomo en 8.º con el retrato del autor.

Aquestas quatre últimas obras son en castellá.

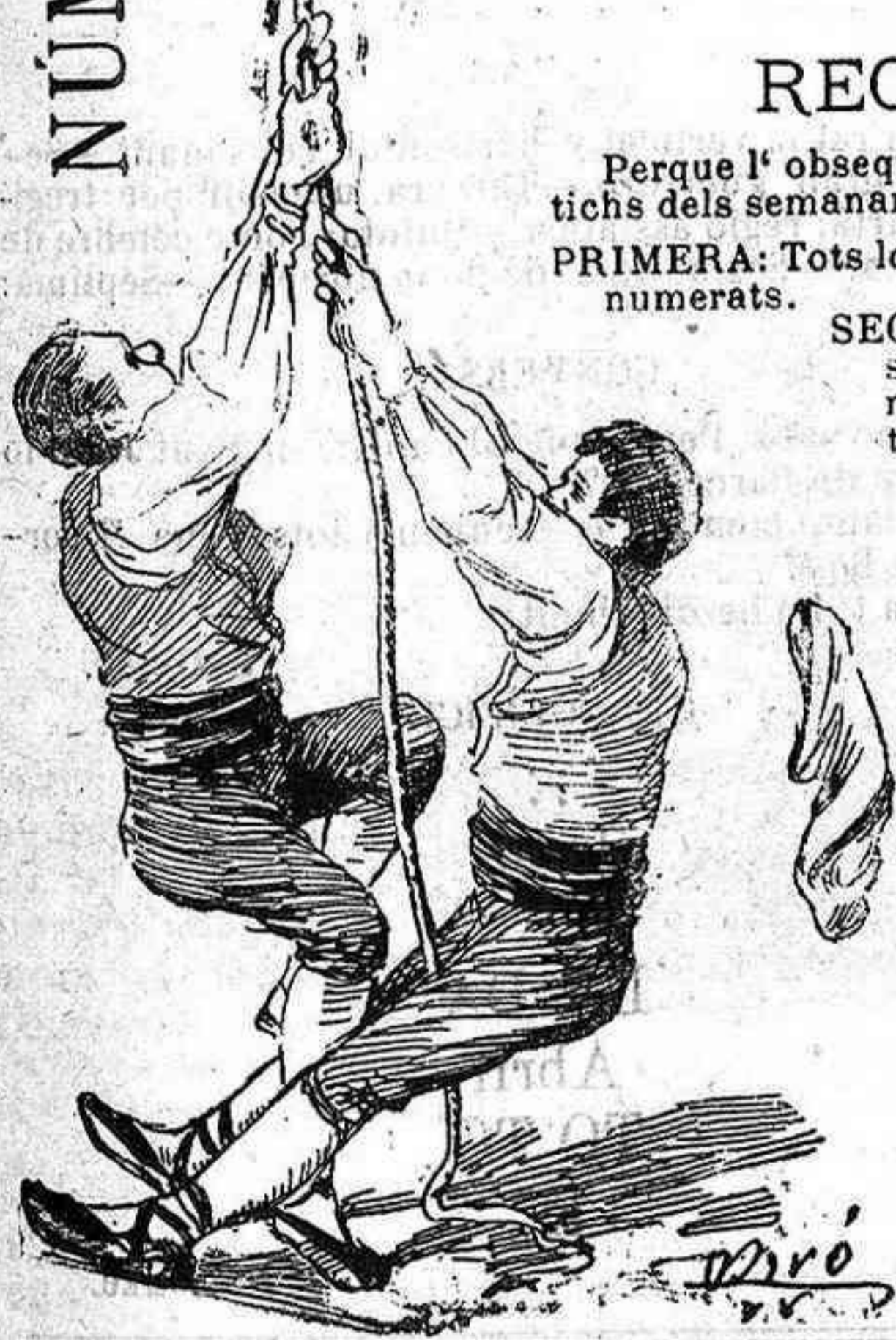
TERCERA: Los agraciats podran recullir los premis, sens més que presentar en la *Llibreria de Lopez*, Rambla del Mitj, 20, l' exemplar favoregut que será degudament sellat, y se 'ls tornarà.

QUARTA: Desde 'l día 21 de octubre del corrent any, ó siga, tres mesos després de la publicació del número *milenari* de LA

CAMPANA DE GRACIA, caducarà el dret de reclamar los premis que haguessin deixat de recullirse. L' editor Sr. Lopez Bernagosi, no ha reparat, com se veu, en gastos ni sacrificis pera solemnisar de una manera digna y adecuada la publicació del número mil de LA CAMPANA DE GRACIA, que per espay de prop de 20 anys vé mereixent lo favor decidit del poble catalá.

NÚMERO MILENARI

- ¿Y 'ls hi va tornar?
 —No faltava més.
 —Llavors, no es ell qui ha de estar agrahit á
 vosté, sinó vosté á n' ell.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*Con-ti-nen-tal.*
2. ID. 2.ª—*Ras-pa.*
3. ANAGRAMA.—*Petra-Parte.*
4. SINONIMIA.—*Capital.*
5. PROBLEMA ARITMÉTICH.—

32 + 4 =	36
40 - 4 =	36
9 × 4 =	36
144 : 4 =	36
225	
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Armengol.*
7. GEROGLÍFICH.—*Si entre terra y terra hi ha cols; entre cols hi ha cargols.*

XARADAS.

I.

—Madrona ¿ahont vas ab aquesta tot?

—A ca 'l apotecari.

—¿Y aixó?

—'L mèu gendre Macari matant una dos y tres s' ha fet mal á la hu inversa.

—¡Diantre!

—Pero 'l senyor Ros, metje, que no tinga dos ha dit, puig no será res.

QUIMET S. Y U.

II.

Una es part del cos humá,
 dos es nota musical,
 la tercera una vocal
 y s' acostuma á trobá
 anant pèl camp la Total.

JANI JOLUP.

ANAGRAMA.

—Senyor, aquí tè 'l total que ja fa rato han portat.

—Tambè ho total més aviat, tros de bestia, carcamal.

J. F. M. DE P.

SINONIMIA.

Mirantse á en Tot un xaval
 va dirli ahí un tal Menut:
 —¿Per qué mirante 'l, total?
 Y ell respongué:

—Home, ja cal:
 ¿no véu qu' es tan patillut?

ANTONET DEL CARRIL.

TRENCA-CLOSCAS.

TÉ PASTA PER UNA...

Combinar aquestas lletras de manera que resulti 'l nom de una població catalana.

SUTERO FUROR Y C.^a

GÉNERO TEATRAL.

—¡Hermosa, ninfa, sirena,
 encantadora criatura...!
 —¡Fugí! No 'm fassi petons,
 que m' espatlla la pintura.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: un gran guerrero.—Tercera: utensili per treginar.—Quarta: regió asiática.—Quinta: home célebre de l' antigüetat.—Sexta: nom de dona abreviat.—Séptima: vocal.

CONVERSA.

—¿Que no sabs, Peret, que al capellá de Sant Jordi lo portan fora de Barcelona?

—Mal llamp com no 'ls treuhen á tots. ¿Que 'l portan á Sant Boy?

—Nó. Ja t' ho he dit ahont.

IGNACIET.

GEROGLÍFICH.

::

Janer

K K K

DA DA

Abril

TO TO

K.

J. PUIG-MEU.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.